

ĮVADINIS STRAIPSNIS

2006 M. BALANDŽIO 12 D. – MĖNESINIS BIULETENIS

2006 m. balandžio 6 d. vykusiam posėdyje, remdamasi reguliaria ekonomine ir pinigų analize, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų po to, kai 2006 m. kovo 2 d. jos buvo padidintos 25 baziniais punktais. Po kovo mėn. priimto sprendimo gauta informacija patvirtina Valdančiosios tarybos vertinimą, kad skatinančią pinigų politikos poziciją buvo būtina koreguoti kovo mėn., siekiant reaguoti į didėjančią riziką kainų stabilumui. Ir toliau labai svarbu užtikrinti, kad euro zonoje būtų įtvirtinti stabilias kainas atitinkančio lygio vidutinio ir ilgo laikotarpio infliacijos lūkesčiai. Toks infliacijos lūkesčių įtvirtinimas yra būtina sąlyga tam, kad pinigų politika galėtų toliau padėti augti ekonomikai ir kurti naujas darbo vietas euro zonoje. Ir toliau esant labai mažoms tiek nominaliosioms, tiek realiosioms visų terminų palūkanų normoms, toliau sparčiai didėjant kreditui ir esant dideliame likvidumui, pinigų politikos pozicija tebėra skatinanti. Valdančioji taryba ir toliau labai atidžiai stebės visus pokyčius, siekdama užtikrinti, kad nepasivirtintų rizika kainų stabilumui vidutiniu laikotarpiu.

Pirmiausia kalbant apie ekonominę analizę, naujausia informacija patvirtino Valdančiosios tarybos vertinimą, kad ekonomikos augimo perspektyvos euro zonoje pagerėjo, palyginti su lėtesne raida 2005 m. pabaigoje. Pagal naujausius duomenis, paskelbtus tyrimus ir skaičiavimus, atliktus remiantis įvairiais rodikliais, matyti, kad 2006 m. pirmąjį pusmetį didėja ekonomikos augimas ir atsigauna vis daugiau ekonomikos sričių. Iš tikrųjų sąlygos intensyviai augimui per ateinančius ketvirčius ir toliau yra palankios. Pasaulio ekonomikos aktyvumas tebėra didelis ir skatina euro zonos eksportą. Tikimasi, kad investicijos ir toliau bus didelės, jau ilgą laiką skatinamos labai palankių finansavimo sąlygų, balansų restruktūrizavimo, sukaupto ir toliau didėjančio pelno bei efektyvaus įmonių darbo. Laikui bėgant vartojimas taip pat turėtų didėti, atitinkamai didėjant realiosioms disponuojamosioms pa-

jamoms ir toliau nuosekliai gerėjant padėčiai darbo rinkoje. Šią ekonominio aktyvumo perspektyvą taip pat patvirtina tarptautinių organizacijų ir privataus sektoriaus institucijų sudarytos prognozės.

Panašu, kad rizika ekonomikos augimui trumpesniu laikotarpiu iš esmės yra subalansuota. Vertinant ateities perspektyvas, augimo mažėjimo rizika tebėra susijusi su galimu naftos kainų kilimu ir susirūpinimu dėl pasaulinio ekonomikos nesubalansuotumo.

Kalbant apie kainų pokyčius, pažymėtina, kad pagal Eurostat išankstinį įvertį SVKI pagrindu apskaičiuota metinė infliacija 2006 m. kovo mėn. buvo 2,2%, t. y. sumažėjo nuo 2,3% (vasario mėn.) ir 2,4% (sausio mėn.). Tikėtina, kad trumpu laikotarpiu infliacijos lygis ir toliau bus didesnis negu 2%, o tikslus dydis priklausys daugiausia nuo labiausiai kintančių indekso sudedamųjų dalių. Vertinant ilgesnio laikotarpio perspektyvą, galima tikėtis, kad administruojamųjų kainų ir netiesioginių mokesčių pokyčiai reikšmingai paveiks infliaciją 2006 m. ir 2007 m. Taip pat galimas netiesioginis anksčiau kilusių naftos kainų poveikis. Pastaraisiais ketvirčiais euro zonoje nedaug kito darbo užmokestis. Numatoma, kad ir ateityje darbo užmokestis kils nedaug, iš dalies dėl didelio pasaulinio konkurencinio spaudimo, ypač apdirbamosios pramonės sektoriuje. Netolimoje praeityje nuosaikūs darbo užmokesčio pokyčiai neleido padidinti spaudimo vidaus infliacijai. Tad, vertinant ateities perspektyvas, labai svarbu, kad socialiniai partneriai ir toliau vykdytų savo įsipareigojimus šioje srityje, taip pat ir esant palankesnei ekonominei aplinkai.

Vis dar yra rizika šiai spartesnio negu prognozuojama kainų kilimo rizikai ir ji susijusi su tolesnio naftos kainų kilimo rizika, galbūt didesne negu šiuo metu numatoma naftos kainų įtaka vartotojų kainoms, dar padidėjusių administruojamųjų kainų ir netiesioginių mokesčių, o ypač didesnių negu tikimasi darbo užmokesčio ir kainų pokyčių dėl anksčiau kilusių naftos kainų antriniu poveikiu.

Vertinant pinigų raidą, pažymėtina, kad naujais pokyčiais patvirtina, jog žemas palūkanų normų lygis ir toliau yra pagrindinis veiksnys, skatinantis spartų pinigų kiekio didėjimą. Be to, pastaraisiais mėnesiais toliau didėjo kredito privačiam sektoriui metinis augimo tempas: sparčiai augo namų ūkių (ypač paskolos būstui įsigyti) ir nefinansinių korporacijų skolinimasis. Apskritai sparčiai didėjantis pinigų kiekis ir kreditai esant dideliame likvidumui euro zonoje ir toliau rodo, kad vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu tebėra kainų didėjimo rizika.

Apibendrinant, prognozuojama, kad 2006 m. ir 2007 m. metinis infliacijos lygis ir toliau bus pakilęs, o ekonominės analizės duomenys rodo, kad rizika kainų stabilumui nesumažės. Sparčiai didėjant pinigų kiekiui ir esant dideliame likvidumui tuo metu, kai ekonominė veikla atsigauja, tarpusavyje palyginti ekonominės ir pinigų analizės rezultatai patvirtina vertinimą, kad vidutiniu ir ilgu laikotarpiu bus didesnė rizika kainų stabilumui. Labai svarbu, kad vidutinės trukmės infliacijos lūkesčiai ir toliau būtų stabilias kainas atitinkančio lygio. Taigi Valdančioji taryba toliau labai atidžiai stebės visus pokyčius, siekdama užtikrinti, kad nesimaterializuotų rizika kainų stabilumui ir taip toliau prisidės prie tvaraus ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo.

Kalbant apie fiskalinę politiką, pažymėtina, kad nors paskelbti 2005 m. biudžeto rezultatai daugeliu atveju yra geresni, negu buvo tikėtasi prieš kelis mėnesius, 2006 m. numatyti biudžeto balansai nerodo jokios reikšmingos pažangos siekiant visos euro zonos fiskalinės konsolidacijos. Esant tokioms ekonominėms perspektyvoms, reikia sparčiau mažinti deficitą. Fiskalinės konsolidacijos atidėjimas tuo metu, kai atsigauja ekonominė veikla, kaip patvirtina ir ankstesnė patirtis, reiškia riziką vidutiniu laikotarpiu. Visapusiškoje reformų programoje numatytomis patikimomis ir aiškiai apibrėžtomis priemonėmis sparčiau mažinamas deficitas padėtų padidinti pasitikėjimą euro zonos vidutinio laikotarpio perspektyvomis ir neleistų pasikartoti ankstesniems atve-

jams, kai palankiu metu nesiėmus pakankamų priemonių susiformavo užsitęsęs biudžeto nesubalansuotumas.

Kalbant apie struktūrines reformas, Valdančioji taryba palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos, kuri buvo susitikusi 2006 m. kovo 23–24 d. Briuselyje, raginimą išlaikyti atnaujintos Lisabonos strategijos įgyvendinimo spartą augimo ir užimtumo srityse. Europos Vadovų Taryba pabrėžė, jog šiuo metu dėmesys turėtų būti sutelktas į tai, kad būtų veiksmingai, laiku ir nuodugniai įgyvendintos priemonės, patvirtintos valstybių narių pristatytose nacionalinėse reformų programose, o prirėkus ir į šių priemonių aktyvų taikymą. Šios priemonės, be kita ko, skirtos valstybės finansų tvarumui ir kokybei pagerinti, lanksčioms darbo ir prekių rinkoms skatinti, palankiai verslo aplinkai palaikyti ir užtikrinti, kad gerai veiktų ES vidaus rinka, įskaitant energijos ir paslaugų rinkas. Euro zonos šalims ypač svarbu vykdyti visapusiškas struktūrines reformas, siekiant padidinti darbo užmokesčio bei kainų lankstumą ir atsparumą šokams, skatinti ekonominę savireguliaciją, didinti potencialią gamybos apimtį ir užimtumą, mažinti spaudimą kainoms, taip padedant vykdyti bendros pinigų politikos užduotis.

Šiame mėnesinio biuletenio numeryje yra trys straipsniai. Pirmame straipsnyje dėmesys sutelktas į valstybės išlaidų reformos svarbą ekonomikos augimui ir stabilumui euro zonoje. Antrame straipsnyje apžvelgiama portfelio valdymo ECB svarbiausi veiklos, IT ir teisiniai aspektai. Trečiame straipsnyje pateikta euro zonos ir trečiųjų šalių pinigų ir valiutų kurso mechanizmų apžvalga.